

Form K3346
Estonian

Hoidke see raamat alal,
sest tema juhatab.

See kauba märk, pressituna
wase sisse, on igal Singer
õmblusmasinal.

KÄSITUSÕPETUS
Singer õmblusmasina

JAKS

NR. 15

(TSENTRAAL-POOLIGA)

PEREKONNA TARWITAMISEKS

KUI WAJATE
NÕELU, MASI-
NAÖLI, OSI EHK
PARANDUSI,
SIIS

OTSIGE IKKA
PUNANE „S“
SINGERI KAUP-
LUSED ON IGAL
POOL

SINGER SEWING MACHINE CO.

1929

WÄGA TÄHTIS.

Et saawutada kõige paremaid tagajärgi
õinal masinal, tarwitage ainult paremas
headuses masinaõli ja häid nõelu.

Singer õli, mis eriti õmblusmasinate
jaks valmistatud, on saadawal plekk-
nõudes, millel kõigile tuntud punane
„S“ trükitud on.

Singer nõelad müüakse rohelistes paki-
kestes, warustatud Singer'i punase tähega
„S“.

Pahanduste ärahoidmiseks ärge unu-
stage osta õli, nõelu, osasi ja niite
ainult Singer'i kauplustest ehk Singer'i
agendelt.

WÄGA TÄHTIS HOIATUS.

Peame oma kohuseks hoiatada oma kau-
batarvitajaid õmblusmasina parandusi kõr-
waliste isikute kätte mitte usaldada. Kui
Teie õmblusmasin tarwitab monterimist ehk
parandust, siis teatage sellest lähemasse
Singeri magasin ehk agendile, kes Teile
kõigis abi annawad. Ainult Singeri Parandus
kindlustab masina korralikku töötamist
kaua aastate peale.

Form K3346
Estonian
1.1929

KÄSITUSÕPETUS
SINGER
ÕMBLUSMASINA

JAKS

NR. 15

(TSENTRAAL-POOLIGA)

PEREKONNA TARWITAMISEKS

HOIATUS.

On väga tähtis, et masin oleks alati
hästi õlitatud wastawalt juhtnööridele
antud lhk. 13 selles raamatus.

SINGER SEWING MACHINE COMPANY

Olete Näinud Kuidas Õmmeldakse Singer Masinal Elektri Abil ?

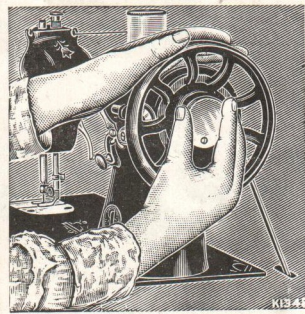
KINNITAGE masina külge SINGER MOOTOR—seda võib ühe kruvi abil teha—ja masin töötab sel ajal kui Teie materjaali juhite.

Pimeduses heidab SINGER elektrilamp valgust just sinna kus tarwis, ja võimaldab õmblust selgemini näha. Ei waewa ja ei wäsita silmi, hoiab aega kokku, kõrwaldab pahameelt kui nõela niiditakse.

Iga Singer'i magasin või Singer'i agent—müüja annab Teile nende kohta soovitatuid seletusi.

Hooratta wabastamine.

Säädis võimaldab hooratast wabastada, nii et see wabalt ringi käib, ilma et nõela mekaniismi kaasa weaks. Waba käiku tuleb seni tarwitada, kuni tallamine on õieti kätteõpitud, samuti pooli ajamise juures. Et hooratast waba käigu peale seada, hoidke hooratast pahema käega kinni, paremaga aga keerake wäljaspool ratast olewat lahutajat kruwi enda poole, kuidas joon. 1. näidatud.

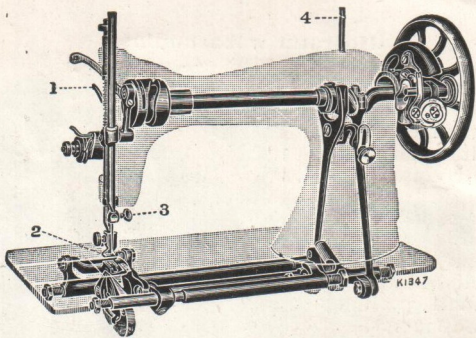

Joon. 1.

Jalgmasinaga töötamine.

Wabastage hooratas ja pange mõlemad jalad tallalaua peale ja keerake hooratas enda poole, samal ajal rõhutades jala ninaga ja kannaga waldamisi tallalaua peale. Harjutage tallamist senikaua, kuni masina käik kergeks ja korralikuks muutub, ja tallalauaga töötada võite nii, et kui masina uuesti käima panete, hooratas mitte wastupidi ei pöörleks.

Kui tallalaua tarvitamine juba täiesti selge on, siis ühendage hooratast mekaniismiga, lahutajat kruwi enese poolt keerates ja pange tükk kalinkori ehk linast riiet pressjala alla (2, joon. 2); laske pressjalg riide peale (1, joon. 2) ja hakake masinal selsamal wiisil, aga niiditamata, töötama, kuni ka riide juhtimisega olete täiesti tutwunenud.

Joon. 2.

Käsimasina töötlamine.

Kinnitage hooratas, pange tükk riiet pressjala alla (2, joon. 2) ja keerake käsiwänta wäljapoole kerge ja ühetasase liikumisega. Jätkake seda kuni wäljaõppinud olete pahema käega riiet hästi juhtima.

Wõrreldes jalgmasinat käsimasina, on esimese masina paremus selle kiiremas töötamise ja võimaluses rohkem mitmekesisemaid töid teha, kuna mõlemad käed wabad on.

Masina korraliku töö kindlustuseks.

Hooratas peab pöörlema alati oma poole. Esimesi katseid tehke riide äärttega ja ärge hakake päris tööd enne, kui riide juhtimine ja masina wäntamine selge ei ole.

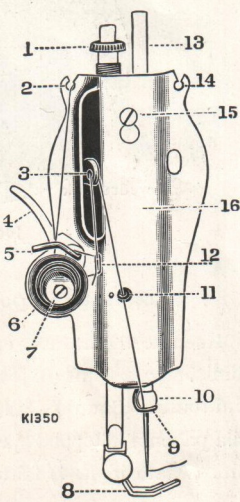
Ärge pange masinat allalastud pressjalaga kunagi muidu käima, kui pressjala ja edasilükkaja wahel riiet ei ole ja ärge katsuge riiet edasi kiskuda, see võib nõela kõweraks teha; masin lükkab riide ise edasi.

Kui nõel ja laewuke mõlemad niiditatud on, siis ärge wändake masinat muidu, kui õmblemise juures. Laewukese siiber peab alati kõwasti kinni olema.

Nõela niiditamine.

(Waata joon. 3).

Keerake hooratast enese poole senikaua, kui niiditõmbaja winn (3) kõige kõrgema punktini tõuseb. Sellejärel pange niidirull masinal olewa rulliora otsa ja tõmmake niit lõhest (2) läbi, alla pingutamise plaatide (6) wahel tagant poolt ja siis tagant üles üle niidiwedaja (5) niiditõmbaja wedru aasasse (12), sealt juhtige niit ülesse ja tagant läbi niiditõmbaja winna augu (3), alla läbi esiplaadi aasa (11), nõelakangi traat haagist (9) ja wiimaks pahemalt poolt paremale poole läbi nõelasilma, jättes niidi ots 3 ehk 4 tolli pikk.

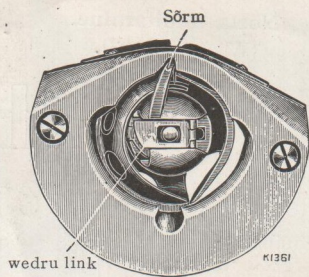
Joon. 3.

Nõela niiditamiseks soovitame tarwitada Singer nõelaniiditajat. Temaga võib nõela niiditada ilma waewata ja kiirelt, alal hoides aega, rahu ja kannatust.

Nõela kohale seadmine.

(Waata joon. 3).

Tõstke nõelakang (13) kõige kõrgemasse punkti ja wabastage hoidkruwi (3, joon. 2); nõela pahemas käes lameda küljega hooratta poole hoides, pange nõel nõelahoidjasse (10) nii kaugele kui ta läheb, ning keerake kruwi jälle kinni.

Joon. 4.

Poolikesta ja pooli väljavõtmine.

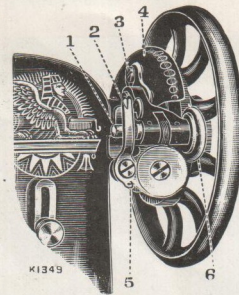
Keerake hooratast enese poole senikaua, kui niiditõmbaja winn (3, joon. 3) kõige kõrgema punktini tõuseb, tõmmake lahti laewukese siiber ja pistes alla pahema käe põialt ja nimetissõrme tehke wedru link (waata joon. 4) lahti ja wõtke poolikest välja.

Poolimine.

(Waata joon. 5).

Wabastage hooratast pöördes lahutajat kruwi oma poole (waata joon. 1) ja pange niidirull rulliora otsa (4, joon. 2). Tõmmake niidiots ülemises otsas esiplaadi lõhest (14, joon. 3) läbi ja siis niiditage poolijat juhtides niiti esmalt läbi niidijuhtija

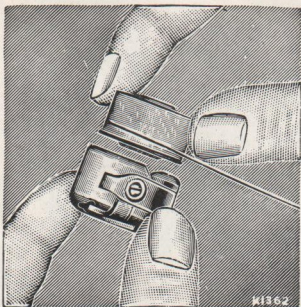
alumise aasa (5) altpoolt, ja sellejärele läbi ülemise lõhe (2). Nüüd pange niit läbi augu pooli pahemas ringis seestpoolt ja pahema käega wajutades pooli kederwarre (1) otsa, hoidke ta kinni. Siis pöörake parema käega wäikest weoratast (6) kuni pooli parema ringi silm läheks tihwti otsa, mis kederwarre õlas. Wajutage weoratas hooratta külje wastu niiviisi, et link hoiaks poolijat tarwilises olekus; hoidke waba niidiots kinni ja hakake poolima pöördes hooratast oma poole; mõne ringi järele katkestage niidiots ja töötage tallalauaga nagu õmblemise juures senikaua kui pool täis. Poolija jääb automaatselt seisma, kui pool täis on.

Joon. 5.

Kui mingisugusel põhjusel kummirõnga rõhumine hooratta külje wastu poolimiseks puudulik on, keerake kruwi (3) lahti ja wajutage kergelt poolija peale, kuni kummirõngas puudutab hooratta külge; selle järele keerake kruwi jälle kinni.

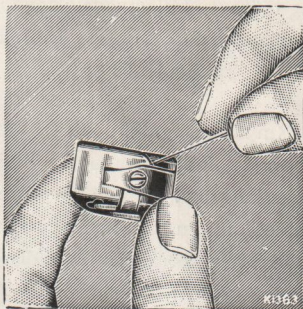
Pooli poolikesta asetamine.

Joon. 6.

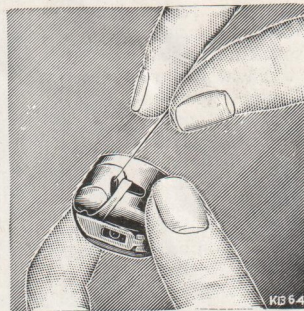
Wõtke pool paremasse kätte niiviisi, et niit pahemalt paremale jookseb, kuidas joon. 6 näidatud, hoides poolikesta pahemas käes lahtise küljega ülespoole, pange tema sisse pool.

Parema käega tõmmake niit poolikesta praosse, kuidas näidatud joon. 7.

Joon. 7.

Pooli poolikesta asetamine.—järg.

Joon. 8.

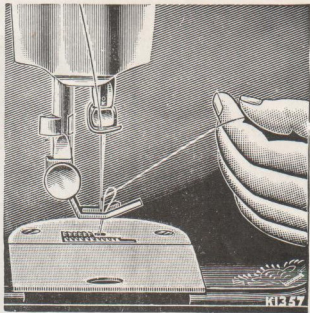
Siis tõmmake niit paremale poole pingutamise wedru alla ja silma sisse, kuidas joon. 8 näidatud.

Poolikesta kohalepanemine.

Peale niiditamist wõtke poolikest linki pidi pahema käe pöidla ja nimetissõrme wahele ja pange ta sisse poolikesta tarwis olewa tihwti otsa nii, et poolikesta sõrm on juhitud sinnapoole, mis wastu seisab tækkele laewukese käigu ülemisel äärel, kuidas näidatud joon. 4. Selle järele laske link lahti, wajutage poolikest niikaugale sisse kuni link soonesse kinni hakkab, mis tihwti äärel. Jätke niidiots wabalt rippuma, lükake laewukese siiber kinni.

Ettewalmistus õmblemiseks.

Pahema käega võtke nõelaniidi otsast kinni ja jätke ta käest nõelani lõdwale, keerake hooratust enese poolekuni nõel alla ja jälle ülesse kõrgemasse punkti läheb ja seega pooliniit püütud on. Siis tõmmake nõelaniidi otsast, mis käes hoiate, mille läbi alumine niit ühes nõelaniidiga läbi pisteplaadi augu nähtawale tuleb, kuidas joon. 9 näidatud. Mõlemad niidid pange tagaspidi pressjala alla.

Joon. 9.

Tööalgamine.

Pange töö pressjala ja edasilükkaja wahela, laske pressjalga alla ja hakake õmblema, ikka hooratust enda poole keerates.

MÄRKUS.—Ärge püüdke töötamise ajal riidet tõmmata, sest et selle läbi nõel võib kõweraks ehk katki minna; masin lükkab ilma abita riidet edasi.

Töölopetamine.

Laske niiditõmbaja winn (3, j. 3) kõige kõrgemasse punkti minna, tõstke pressjalga ja tõmmake töö tagaspidi pahemale poole wälja ja lõigake niidid niidilõikajaga, mis presskangi küljes, läbi. Niidi otsad jätke paari tolli pikkuselt pressjala alla uue töö algamiseks.

Niidi pingutus.

Korralik piste.

Lihtsa töö jaoks peab ülemine ja alumine pingutus olema ühesugune ja küllalt tugev et mõlemad niidid keset riidet jääwad, kuidas ülemisel joonistusel näidatud.

Kui ühe niidi pingutus tugewam teisest on, siis jääwad pistid korratuiks, nagu alljärgnewatel joonistustel näha.

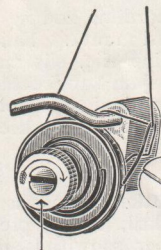

Nõelaniidi pingutus on liiga tugev.

Nõelaniidi pingutus on liiga lõdew.

Korralikke pisteid võib harilikult saavutada nõelaniidi pingutuse seadmisega (waata joon. 10). Et pingutust kõwendada, keerake kruwi pea noole suunas, kui aga lõdwendada tahate, keerake kruwi pea wastupidises suunas. Kõik masinad on enne tehast wäljalaskmist hoollega proowitud ja sellepärast tuleb alumise niidi pingutust wäga harwa muuta. Kui see siiski juhusliselt wajak kinnitage pingutuswedru kruwi pahemal pool poolipessa, et pingutust suurendada, ehk keerake kruwi wähe lahti, et pingutust lõdwendada.

Kruwi pea.

Joon 10.

Tuleb hoolt kanda, et õmmeldawa riide paksusele kohaselt nõel ja niit masinal oleksid. (Waata tabel tagumise kaane siseküljel).

Pistete muutmine.

Joon. 11.

Seisand pika piste jaoks.

Pistete pikkus korraldatakse suure kruwiga, mis lõikes armi esküljel poolijast mitte kaugel (waata joon. 11). Keerake kruwi lahti ja lükake ta allapoole kui piste pikem ja ülespoole, kui piste lühem peab olema ja siis keerake kruwi jälle kinni.

Pressi muutmine töö peale.

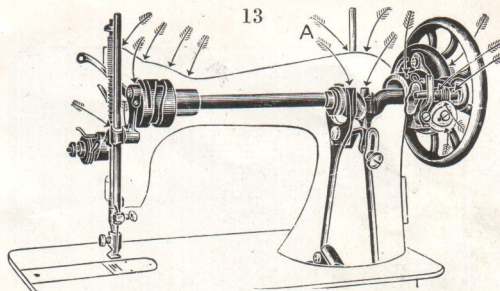
Hariliku koduse õmblemise jaoks tuleb harwa pressi muuta. Kui õmmeldaw riie on siid ehk selle taoline riie, siis tuleb pressi lõdwendada, ülewal pressjala kangi otsas olewat nõõpkruwi (1, joon. 3) paar ringi ülespoole keerates. On waja pressi kõwendada, siis keerake nõõpkruwi mõni ring allapoole.

Pööre nurgal.

Jätke masin seisma, kui nõel on kõige alumisel punktil, tõstke pressjalga üles, keerake töö nõela ümber soowitud sihis, peale selle laske pressjalga jälle alla ja õmmelge edasi.

Flanelli ja wiltu palistuste õmblemine.

Tarwitage lühikest pistet ja wõimalikult kerget pingutust, et lõdew niit suudaks riide wenimist wälja kannatada.

Joon. 12.

Masina õlitamine.

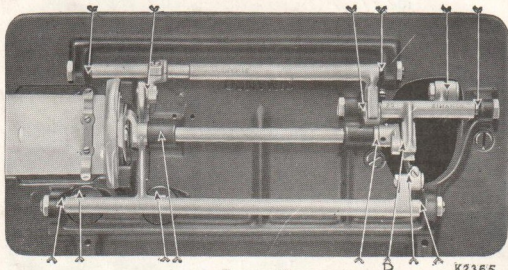
Et kindlustada masina kerget ja rahulikku tööd, on tarwis, et kõik liikuwad osad, mis ühenduses teistega, oleksid õliga kaetud ja ei jääks mitte kuivaks. Masin peab õlitatud saama kohtades, mis märgitud joon. 12 ja 13 nooltega. Ühest õlitilgast jatkub igasse nõuetawasse kohta.

Et õlitada nõelakangi mekanismi masina peas, võtke esiplaat eest lahti, lahtikruwides nõõpkruwi mis asub tema ülemises osas ja lükates plaat ülespoole üle kruwi.

Eriti wäga tähtis on, et koht „A“ joon. 12 ja koht „B“ joon. 13 õlitatud saab, kui niiditõmbaja winn (13, joon. 3) kõige madalamas punktis on. Üks tilk õli tuleb laewukese käiku walada.

Peale õlitamist pange masin mõneks minutiks käima, et õli iaagritesse ja igasse käiku tungiks. Kui masin alati tarwitusel on, tuleb teda kaks wõi kolm korda nädalas õlitada. **Kui hooletuse läbi see tegemata jääb, siis lühendate masina iga ja sünnitate ise omale raskusi ja pahameelt.**

Et masina jalga õlitada, walage ühe tilga wiisi õli igasse kohta, kus sünnib ratta ringikäimine ja tallalaua liikumine, niisamuti ka wända mõlemate otsadesse, mis ühendab tallalaua rattaga.

Joon. 13.

Tarwitage alati kõige paremat masinaõli, mis müügil ainult Singer'i magasinides. Alawäärtusline õli ummistab laagrid ja käigud kinni, takistab tööd ja on põhjuseks masina rutuliseks ärakulumiseks.

Joon. 14.

pöörake hooratast enese poole; üks ehk kaks ratta ringi seavad rihma jälle oma paigale tagasi.

Rihma ära-wiskaja.

See ehitus lihtsustab rihma mahawõtmist ja pealepanemist. Et rihma maha wõtta, lükake rihma ärawiskaja (waata joonistus 14) pahemale poole samal ajal töötades tallalauaga. Et rihma jälle ratta peale panna, töötage tallalauaga tasawiisi edasi ja

Hoiatused.

Masina käik raske.—Kui masin raskesti töötab peale selle, kui ta mõni aeg seisnud, määrige teda õli asemel parafiini ehk bensiiniga, mille järele masinat kiirelt ümber ajage, et läbipuhastada kõik käigud ja siis õlitage teda kõrgewäärtuslise Singer õliga. **Alawäärtuslise õli tarvitamine on harilikult põhjuseks, et masin raskelt töötab.** Walwake selle järele, et nahast rihm mitte liig pingul ei oleks; ta peab pingul nii olema, et ta mitte ei libiseks. Kui rihm liig pikk on, wõtke tükk maha ja ühendage endiselt kokku.

Pistete läbilaskmine.—Põhjuseks on tihti kõwer ehk nüri otsaga nõel. Waadake järele, kas nõel õieti sissepandud on (waata lhk. 5). Wõtke nõela plaat ära ja olles weendunud, et riide edasilükaja puhast ja wabalt liigub, pange nõelaplaat jälle kohale.

Niidi katkenemine.—Katkeb pealmine niit, siis sünnib see arwatawaste ühel alljärgnewaist põhjusist:

Masin on walesti niidatud.

Pingutus on liig kõwa.

Nõel on kas kõwer wõi nüri otsaga.

Niit on nõela numbrile liiga jäme. (Waata tabel tagumise kaane siseküljel).

Pingutus wedru (12, joon. 3) on katki.

Kui alumine niit katkeb, seadke alumine pingutus korda (waata lhk. 11); peale selle waadake järele, kas poolikestas ehk niidipingutuswedru all mitte tolm ei ole.

Nõela murdumine.—Waadake selle järele, et nõel mitte kõwer ei oleks ja hoidke õmblemise ajal riide sikutamise eest; üks ja teine on põhjuseks, et nõel plaadi vastu pörkab ja murdub. **Tarwitage Singer nõelu, mis müügil ainult Singer'i magasinides ja firma oma esitajate juures.** Teiste firma nõelad on tihti alawäärtuslised, nad paenduwad, murduwad kergesti ja raskendawad masina tööd.

Halwad nõelad ja niidid on tihti rikete põhjusteks. Singer nõelte silmad on eriti wäljatöötatud, et mitte ei lõikaks niiti; samuti paremad niidid kannatawad pingutuse wälja ja ei ole nendel sõlmi sees. Singeri magasinid müüwad paremaid õmblusniite.

Riide kokkutõmbamine.—Selle põhjuseks on harilikult mitte korralik pingutus. (Waata lhk. 11 pingutuse korraldamine).

Aasade tekkimine.—Seda võib kõrwaldada pingutuse kordaseadmisega (waata lhk. 11). Waadake selle järele, et niit õieti nii nõela kui ka poolikestasse oleks aetud, et niit millega Teie õmblete, oleks parema wäärtusega ja wastaks nõela numbrile (waata tabel tagumise kaane siseküljel). Waadake, et pingutus wedru (12, joonistus 3) mitte katki ei oleks.

Kõigis Singer'i magasinides antakse maksuta juhatus masina õigeks kordaseadmiseks.

Niisamuti igas Singer'i magasinis antakse alati heameelega ja maksuta juhatus kuidas Singer'i masinat ja tema abiwärke kõige, paremini kasutada, seda mitte arwesse wõttes, kus masin ostetud on.

Igat sorti õmblusmasin wõib ära parandatud ehk uue masina ostu juures maksu arwel wastu wõetud saada.

KÄSITUSÕPETUS ABIWÄRKIDE JA APARAATIDE TARWITAMISEKS

Abiwärgid mis masinaga maksuta
kaasa antakse:

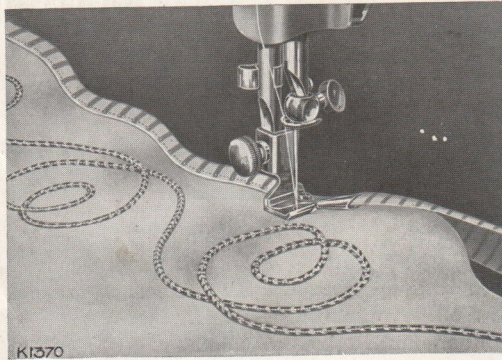
1 Paelutaja.	1 Õlikann.
1 Jalgpalistaja.	1 Kruwikeeraja, suur.
1 Tellitaw palistaja.	1 Kruwikeeraja, wäike.
1 Wollide märkija.	3 Pooli.
1 Joonelaud.	6 Nõela.
1 Joonelaua kruwi.	1 Käsitusõpetus-raamat.

Eraldi maksu eest wõib saada:

- Wiltu paela juhtija.
- Watteerija.
- Nöörkirja aparaat (Sutasher).
- Krousija.
- Krousija koguja-plate.

Paelutaja—Paelutamine.

Tõstke nõela, wõtke pressjalg maha ja pange selle asemel paelutaja, kuidas näidatud. Pistke paelutaja keerde sisse ja tõmmake nõela alla. Paelutatawa riide äär pange ka paelutaja keerde wahela

ja tõmmake nõela alla, laske press alla ja hakake õmblema. Paelutaja juhhib riidet ise, walwake waid järele, et riide ääred seest wälja ei tuleks.

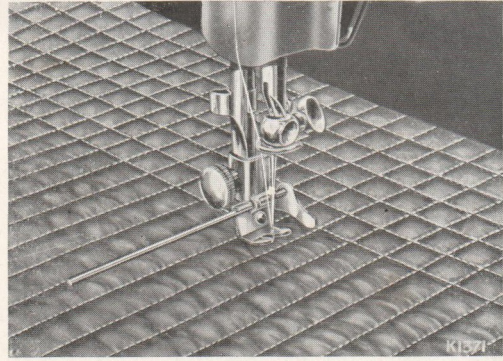
Wiltu paelutamise juures peab pael 15/16" laiuses olema.

Kostüüm paelaga paelutamine.—Toimetatakse niisama kui wiltu paelutamise juures; wahel seisab ainult selles, et kostüümi pael on kitsam ja sellepärast ei keerata paela ääred sissepoole, nagu seda wiltu paelutamise juures tehakse.

Prantsuse wollide walmistamine.—Toimetatakse niisama, kui hariliku paelutamise juures, ainult riie pannakse paelutaja jala alla, nii et wolle riide peale õmmeldakse, selle asemele, et ääre külge.

Watteerija.

Tõstke nõela ja pange pressjala asemele watterija, kuidas näidatud. Watterija juhtijat wõib paremat ehk pahemat kätt nõela tarwitada ja juhtija kaugus nõelast määrab wahel õmblus ridade wahel

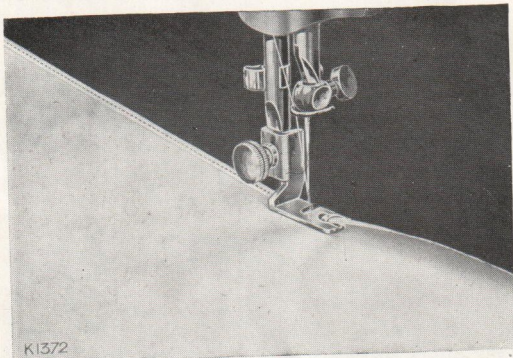

ära. Lükake traat hoidjasse, mis watterija jala ja seadke soowitawa laius peale, siis laske jalga alla töö peale.

Watteerimine.—Esimese õmbluse tegemise juures käib juhtija mööda riide äärt ehk kriidiga tõmmatud joont mööda. Kõik järgnewad õmblused saawad otse ja õige sihi, kui aga juhtija mööda eelmist õmblust jookseb, kuidas joonistusel näidatud.

Jalgpalistaja—Palistamine.

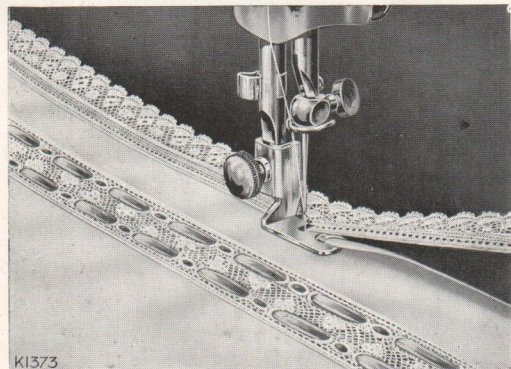
Tõstke nõela ja kinnitage pressjala asemele jalgpalistaja, kuidas joonistusel näidatud. Lõigake riide parempoolne nurk ära, et riie ennast paremini

rulliks. Siis pange riie pahemalt paremale poole ülestõstetud palistaja alla ja wahel ülestõstetud riide äär palistaja soone sisse, tõmmates ja lükates riidet kuni soon täidetud ja nõela alla. Laske palistaja alla ja tehke esimesed pisted pikkamisi. Juhtige riidet parema käe põidla ja nimetissõrme abil nii, et äär ühetasaselt jookseks üle palistaja ja pange tähele, et palistaja soon riidest täidetud oleks. Kui äär soonest wälja jookseb, siis hoidke kätt paremale poole, kui aga liig palju riidet soone jookseb, siis hoidke kätt pahemale poole.

Üheaegne palistamine ja pitsi külgeõmblemine.

Hakake palistama, nagu lhk. 20 seletatud ja kui palistus korras on, tõstke nõela kõige kõrgema

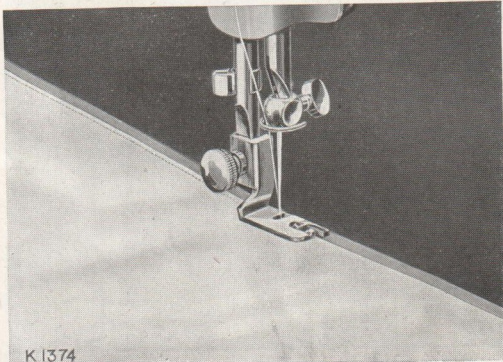

punktini. Tõstke palistaja üles, et palistust pressist wabastada; pange pitsi ots lõikesse palistaja küljes ja üle palistuse, kuidas joonistusel näidatud.

Waadake selle järele, et palistus oma õiget seisukohta palistajas mitte ei muuda ja et nõel nii hästi pitsist, kui ka palistusest läbi läheks. Laske presskang alla ja juhtige pitsi üle palistaja eesrinna, waadates selle järele, et pits hästi lõikes hoidub.

Jalgpalistaja—Kappeerimine.

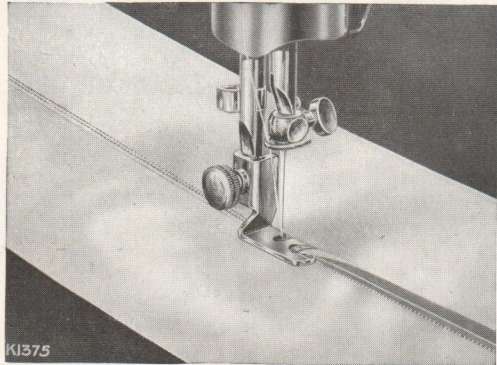
Kaks tükki riiet pannakse vastamisi kokku, pahemad pooled wälja ja nõnda, et alumise riide äär ülemisest weidi paremale poole wälja ulatab, kuidas joon. näidatud.

Õmmelge riided kokku, tarwitades palistaja etteulatawat haru juhtijanaks, kuidas joon. näidatud, et palistus otse jookseks. Palistus olgu kitsas, aga siiski mitte nii lähedale pealmise riide äärele, et wenitamise juures riie õmblusest wälja ei tuleks

Jalgpalistaja—Kappeerimine—järg.

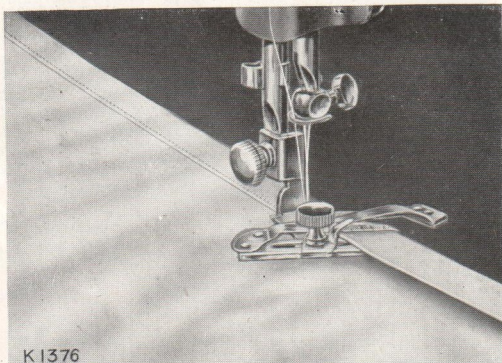
Tõstke palistaja üles, wõtke töö ja laotage ta laiali pahema poolega ülesse nii, et riide ääred püsti seisawad. Siis pange ääred otsast jälle palistaja soone sisse, tõmmake nõela alla ja laske palistaja

alla. Õmmeldes hoidke töö siledalt tarwitades mõlemaid käsi ja waadake selle järele, et palistus ühes joones palistaja soonega oleks. Teise palistuse jaoks on tarwis piste natukene suurendada.

Tellitaw palistaja.

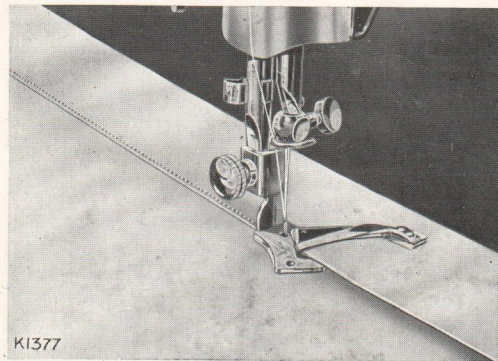
Tõstke nõela ja pressjala asemele pange tellitaw palistaja, kuidas joon. näidatud. See palistaja võib teha palistusi laiuses $\frac{3}{16}$ tolli kuni 1 tollini.

Wabastage kruwi palistaja ees ja lükake siiber paremale ehk pahemale poole, kuni wäike juhtija soovitud laiuse wastus seisab; peale selle keerake kruwi jälle kinni. Pange riie ääre otsast siibri ja laiuse-juhtija wahele, nihutage riie tagasi ja edasi kuni palistus moodustatud on, seisma jäädes äärega nõela all. Laske presskang alla ja hakake õmblema, juhtides riiet nii, et palistaja täidetud oleks. Selle palistaja abil võib ka kappeerida eelpool toodud juhataste järele, waata lhk. 22 ja 23.

Tellitaw palistaja—Lai palistus.

Tahate laiemat kui ühe tollilist palistust teha, keerake nõõpkruwi wälja ja wõtke siiber ja juhtija ära. Murdke riidele soovitud laiuses palistus ja

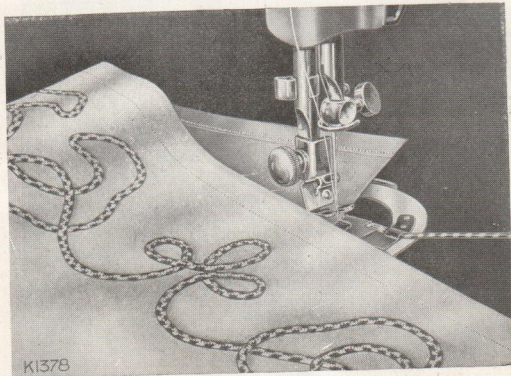

pange palistus haru alla, mis palistaja paremal poolel, aga äär juhtige painutajasse, kuidas joon. näidatud ja hakake õmblema.

Nöörkirja aparaat (sutasher).

Tõstke nõela ja pange pressjala asemele watterija jalg kuidas joon. näidatud.

Nöörkirja aparaadi külgepanemiseks tõmmake

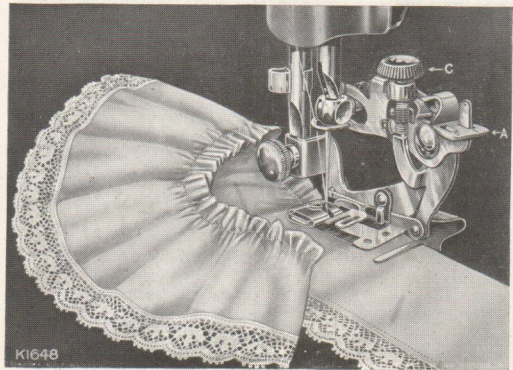

laewukese siiber lahti ja pange nöörkirja aparaadi alumisel poolel olevad haagid nõelaplate ääre alla, siis lükake paremale poole niikaugele kui läheb ja vajutage tihwt auku, mis paremal pool nõelaplates on ja lükake laewukese siiber kinni.

Joonistus wõi ilustus, mis tahetakse wäljaõmmelda peab riide pahemale poole joonistatud olema. Nööri ots (sutash) tõmmake läbi siniseks tehtud nöörkirja juhtija ja siis nõela alla. Riide pange pahema poolega wälja nööri (sutashi) peale, laske pressjalg alla ja hakake õmblema joonistuse jooni mööda.

Krousiija.

Tõstke nõela ja pange pressjala asemele krousiija ühendades ta kang nõela hoidjaga, kuidas joon. näidatud.

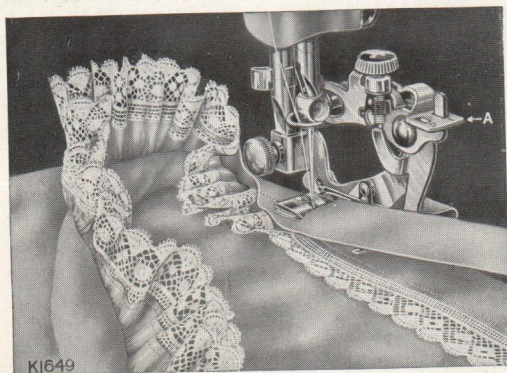
Kui soovite teha krousi iga piste kohta, paigutage wäike konksu ots pesasse I kangi „A“ sees. Pange riide äär tükke alla, mis krousiija eespool ja kahe sinise tera wahela, tõmmake riide kergelt nõela alla, laske presskang alla ja hakake õmblema. Peenemate krouside jaoks lühendage piste ja koguja tera asted, keerates nõöpkuwi „C“ üles poole.

Täiemate krouside jaoks keerake nõöpkuwi alla poole ja pikendage piste.

Mitmekesiste muutmistega wõib krousiija abil mõndasuguseid ilusaid töid teha.

Krousiija—Kahe riide wahel krousimine.

Alumine riide pange krousiija alla, aga riide mida krouside soovite koguja terade wahela ja pealmine

riide siniste terade peale, kuidas joon. näidatud.

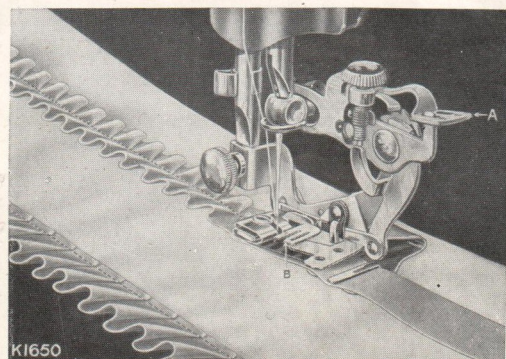
Krousimine ja riide külge õmblemine ühel ajal.—Pange riide krousiija alla, aga riide, mida krouside soovite, koguja terade wahela ja õmmelge nagu krousimise juures.

Enne tarwitamist õlitage wähe krousiija hõõruwaid osi.

HOIATUS: Iialgi ja mitte mingil tingimisel ei tohi krousiijaga töötada ilma, et siniste terade wahel riidet oleks.

Wiiepistelised krousid ehk wollid.

Wiiepisteliste krouside ehk wollide õmblemiseks tuleb wäike konksu ots pesasse 5 kangi A sees asetada, kuidas joon. näidatud.

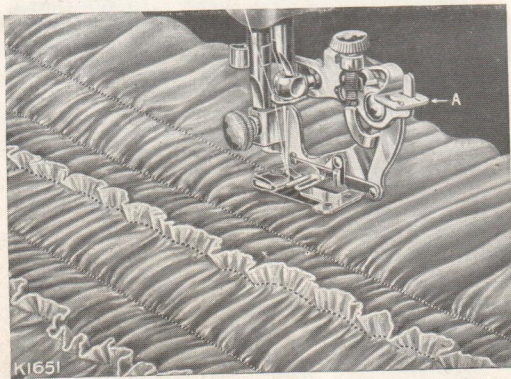

Koguja tera saab siis iga wiieandama piste järele edasi ja tagasi liikuma. Kitsamaid ehk täiemaid wolte saawutatakse pistete muutmise läbi.

Ilukrouside walmistamine.—Pange ühte ehk kahte löikesse wäikeses juhtijas (B), kitsas paela riba, siis pressjala ja nõela alla nii, et tema jääks krousitawa materjaali peale ja keskkohta.

Krouisija koguja-platega—Kogumine.

Koguja plate kinnitage masina külge samal viisil, nagu nõorkirja kohta seletatud (waata lhk. 26) ja nii, et nõel läbi augu lähaks, mis plate eesotsas.

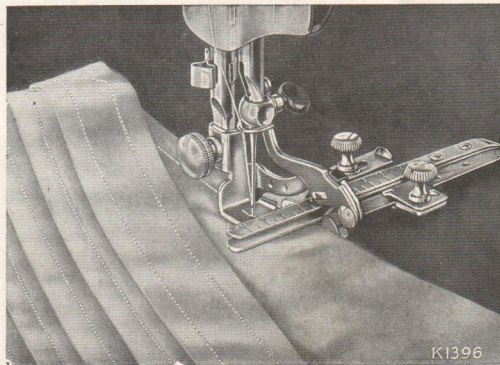

Wõtke krouisija alumine sinine tera ära, keerates lahti väikest kruwi krouisija küljel ja kinnitage siis krouisijat presskangi külge, kuidas eelpool juba seletatud.

Kogumin.—Pange riie sinise tera ja koguja plate wahela, laske presskang alla ja hakake õmb-
lema, nagu krousimise juures.

Wollide märkija.

Tõstke nõela kõige kõrgemasse punkti, wõtke pressjalg masinalt maha ja pange selle asemele märkija, kuidas joon. näidatud.

Tuleb tähendada, et wollide märkijal on kaks pügalikku; kahekordne lame wedru eespool on märgitud $\frac{1}{8}$ tolli jagudes ja väike keskkohas $\frac{1}{16}$ tolli jagudes.

Pügalik keskmõõtjal määrab wolle laiust. Näituseks, kui wolle laiust peab olema $\frac{1}{4}$ tolli, wabastage tagumist nõorkruwi ja lükake väikest juhtijat paremale ehk pahemale poole, kuni tema teraw nukk number 2 wastas seisab, siis keerake kruwi jälle kinni.

Wollide wahela jätmiseks keerake Teile lähemale olewat kruwi lahti ja lükake kahekordse lameda

wedru paremale ehk pahemale poole seni, kui soovitud wahela kahe wolle wahel saavutatud. Näiteks, kui soovite $\frac{1}{4}$ toli laiust wolle teha ja wollide wahela peab $\frac{1}{4}$ tolli olema, nihutage lame wedru kuni number 3 nõela silmaga ühes suunas seisab; kui wahela wollide wahela ei taheta jätta, siis peab number 2 nõela silmaga ühes suunas seisma. Kui soovitud wahela saavutatud, keerake kruwi jälle kinni.

Töötamine wollide märkijaga on väga lihtne. Esimene wolle tuleb käega murda; siis pange riie märkijasse, juhtides wolle üle kriipsutõmbaja, mis lameda wedru pahemal otsal, millest eelpool juba tähendatud; siis keskmõõtja wahela ja märkija alla, waadates selle järele, et riide ots edasilük-
kaja peal oleks. Wedru kang, mille wastu nõel-
hoidja lööb, peab allalangewas seisukorras, kuidas joon. näidatud ja wolle äär wastu väikest juhtijat seatud olema. Kui kõik korras on, laske pressjalg alla ja õmmelge nii kui harilikult, waadates selle järele, et wolle ümber äär mööda juhtijat jookseb. Kui esimene wolle walmis, siis näete, et riidel teise wolle jaoks juba joon walmis on. Pange riie selle joonejärele wolle ja õmmelge nii kui enne. Wiimase wolle tegemise juures tõstke wedru kang ülespoole, et ta kahekordse lameda wedru peale ei pressiks; selles seisukorras ei märgi aparaat joont uue wolle jaoks.

Wastawate nõelte ja niitide numbrid.

(Nõelte klass ja teisend 15 x 1)

Nõelte numbrid uued	Töö selts ja nimetus	Puuwilla- ja linase niidi ja siidi No. No.
9	Kõige peenem musliin, batist, peenike linane riie ja m.	100—150 puuwillaniit 30 siid.
11	Kõige peenemad kalinkori seltsid, linane riie, sherting, peened siidid ja m.	80—100 puuwillaniit 24—30 siid.
14	Sherting, linad, pleegitud kalinkor, musliin, siid ja kõik harilikud kodused ja teised liht tööd.	60—80 puuwillaniit 20 siid.
16	Paksud puuwilla riided, kerge willane riie, siidi ja linane riie.	40—60 puuwillaniit 16—18 siid.
18	Bukskin, willased riided, poisikeste ülikonnad, korsetid, meeste ja naisterahwa palitud ja m.	30—40 puuwillaniit 10—20 siid.
19	Paksud willased riided, kotid, paksud püksi- ja ülikonna riided ja üldse paksud tööd ja m.	20—30 puuwillaniit 60—80 linane niit.
21	Kotid, karedad paksud riided igat seltsi j. m.	40—60 linane ja kõige jämedam puuwilla niit.

Nõelte Tellimise Juures Tähendage Alati No.